

فرهنگ همدلی

بین دولت و ملت همدلی و همزبانی رخ نخواهد داد مگر اینکه این فرهنگ در لایه های زیرین جامعه درونی شود؛ این که همه یاد بگیریم در خانواده و در جامعه باوجود تفاوت در دیدگاه ها و سلیقه هایمان، به هم احترام بگذاریم.

بین دولت و ملت همدلی و همزبانی رخ نخواهد داد مگر اینکه این فرهنگ در لایه های زیرین جامعه درونی شود؛ این که همه یاد بگیریم در خانواده و در جامعه باوجود تفاوت در دیدگاه ها و سلیقه هایمان، به هم احترام بگذاریم.

آغاز سال نو همچون سال های گذشته با نامگذاری ویژه مقام معظم رهبری همراه شد. ایشان در پیام تبریک خود خطاب به ملت ایران، سال 1394 خورشیدی را سال «دولت و ملت، همدلی و همزبانی» نام نهادند و با اشاره به توانایی های زیاد ملت ایران و سیاست های نظام برای تحقق آرزوهای بزرگ ملی، شرط عملیاتی شدن ظرفیت ها و تحقق آرزوها را همکاری های صمیمانه و همدلی بیشتر میان ملت و دولت بیان داشتند و در این راستا «اعتماد متقابل» را بایسته و زمینه ساز شکلگیری این همکاری و همدلی معرفی کردند.

در پیام ایشان آمده است که «هرچه بین ملت و دولت صمیمیت بیشتر و همکاری بیشتر و همدلی بیشتری باشد، کارها بهتر پیش خواهد رفت. باید به یکدیگر اعتماد کنند؛ هم دولت، ملت را به معنای واقعی کلمه قبول داشته باشد و ارزش و اهمیت و توانایی های ملت را بدرستی بپذیرد، هم ملت به دولت که کارگزار کارهای او است به معنای حقیقی کلمه اعتماد کند.»

همان گونه که در سخنان رهبری بیان شده، همکاری، همدلی و همزبانی، پیش شرط بنیادین برای دستیابی به پیشرفت، اقتدار و شکوفایی ظرفیت های ملی است؛ اما تحقق این شعار که خود هم علت و هم معلول پیشرفت و تعالی کشور به شمار می رود به سادگی ممکن نمی شود مگر اینکه در تمامی بخش های جامعه و به عبارتی خرده نظام ها و نهادهای اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و تمامی زیرمجموعه های آنها زمینه سازی های لازم صورت گیرد و برنامه ریزی ها و سیاستگذاری های درست و مناسب به کار گرفته شود.

چنانکه می دانیم هر کشور و جامعه، یک نظام یا مجموعه متکثر و متنوع از بخش ها و اجزای گوناگون است که با داشتن تفاوت های فراوان در بافتی هماهنگ و موزون با نظامی منحصر به فرد در هم تنیده و در مداری ویژه حرکت می کنند. این ویژگی نه فقط در جهان اجتماعی مبتنی بر عقل و اندیشه انسان ها بلکه در سراسر نظام آفرینش به چشم می خورد و این امر یادآور اصل مهم وحدت در عین کثرت است که نه فقط در ادیان الهی بلکه در سخنان فلاسفه و اندیشمندان نیز بارها به آن اشاره شده است.

البته همدلی و همزبانی دولت و ملت فقط با برنامه ریزی و تلاش یک دستگاه، نهاد یا زیرمجموعه تحقق نمی یابد و سراسر نظام اسلامی باید برای دستیابی به آن هماهنگ و همگام شوند.

جامعه و نهادهای اجتماعی همچون خانواده، دانشگاه، سازمان های مردم نهاد آموزشی، تربیتی و فرهنگی در این میان از نقش و جایگاهی کلیدی برخوردارند.

چنانکه این بخش از مجموعه نظام بتواند دستیابی به فرهنگ و اصل همدلی و هماهنگی را در ردیف اهداف اصلی خود گنجانده و برای آن برنامه ریزی و سیاستگذاری کرده و به اجرا درآورد، رسیدن به این هدف در دیگر بخش ها و زیرمجموعه های نظام اسلامی به سادگی میسر می شود.

در این میان نهاد بنیادین خانواده به عنوان مهمترین پایه تشکیل جامعه و نخستین کانون تعلیم و تربیت که رسالت بزرگ جامعه پذیری و فرهنگ پذیری را بر عهده دارد، از اهمیتی ویژه برخوردار است چنانکه روابط، تعاملات و پیوند اعضای یک خانواده بر پایه دوستی، تفاهم و همدلی باشد، این همدلی و تفاهم به تعاملات و روابط فراخانوادگی و فردی راه یافته و در سراسر جامعه نمود پیدا می کند.

از سوی دیگر، انسان ها اعم از اینکه در نهاد یا گروهی کوچک یا گروه ها و دسته های بزرگ تر قرار داشته باشند، خواست ها، علایق و خط مشی های فکری متفاوتی دارند که با وجود آنها در یک کلیت یگانه گرد آمده و برای رسیدن به اهداف مشترکی تلاش می کنند. پذیرش این امر، در خانواده و دیگر نهادها مدنی است که در انسان نهادینه می شود و می تواند زمینه را برای

پیدایش فضا و روابط و تعاملات مبتنی بر تفاهم و همدلی فراهم کند.

خانواده و نهادهای مدنی با زمینه سازی برای تحقق اعتماد و درک متقابل به عنوان پیش فرض های همدلی و یگانگی افراد، گروه ها و احزاب عمل کرده و فرهنگ پیدایش مشارکت سیاسی و اجتماعی همه آحاد را در جامعه درونی می سازند و بدین گونه بستر مناسب در راستای دستیابی به انسجام اجتماعی و در کلیتی فراگیرتر، سرمایه اجتماعی را فراهم می کنند.

این امکان وجود دارد که برخی افراد فضای همدلی و همزبانی را با یکرنگی و یک دست شدن سیاسی و اجتماعی کشور خلط کرده و دیدگاه ها و خط مشی های سیاسی و اجتماعی دیگر را تاب نیاورند اما باید دانست که خود، تنها با وجود دیگری است که معنا و موجودیت پیدا می کند.

اما نواختن ساز مخالف از سوی برخی احزاب و گروه های سیاسی و اجتماعی کشور با یکدیگر و با دولت موجب کمرنگ شدن وحدت و یکپارچگی ملی شده و تیرگی نگرش مردم نسبت به دولت و نظام را شکل می دهد و بدین گونه فضای کشور را به بدبینی و تشنج گفتگمانی دچار می سازد.

البته همدلی و همزبانی دولت و ملت زمانی جامه واقعیت و عمل می پوشد که در جامعه فضای مثبت اندیشی ترویج و از منفی نگری ها کاسته شود و این مهم در سایه تعامل دوسویه دولت، ملت و نهادهای مدنی تحقق می یابد.

اعتماد مردم به دولت و حاکمیت نیز زمانی شکل می گیرد که نظام سیاسی و دستگاه های اجرایی در برنامه ها و سیاست های خود شفافیت سازی کنند و دولت نیز با اعتماد به مردم و پشتیبانی معنوی و مادی و مشارکت دادن مردم در برنامه ریزی ها، اعتماد آنان را به خود جلب کرده و بدین گونه راه همکاری، هماهنگی، وحدت و یکپارچگی ملی را هموار سازد.

مردم سرمایه و پشتوانه نظام و دولت به شمار می آیند و بدون وجود ملتی همسو و همدل، سیاست های دولت در راستای پیشرفت و توسعه با شکست روبرو شده و از این رو هم افزایشی ملی، فقط در سایه تعامل مثبت و گفتگمان مبتنی بر تفاهم به واقعیت می رسد.

باید دانست که فضای همدلی، همزبانی و مفاهمه در کشور نه فقط موجب تقویت سرمایه اجتماعی می شود بلکه تحقق پیش فرض ها و اهداف بنیادین نظام سیاسی و دولت را فراهم آورده و زمینه ساز شکوفایی توانمندی ها و استعداد های همه جانبه ملی و پویایی سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و روانی کشور می شود.

در یک جمع بندی می توان گفت همدلی و همزبانی به عنوان موتور پیشران (محرک) جامعه در تعامل مثبت و پویای حاکمیت با دولت و دولت با ملت نضج می گیرد. تفکر و گفتگمان مبتنی بر اعتدال افزون بر همگرایی سیاسی، همگرایی خانواده و نهادهای مدنی را موجب شده و در کنار تعامل مبتنی بر تفاهم می تواند به عنوان گفتگمان غالب، کشور را به سوی پیشرفت و اقتدار ملی و بین المللی هدایت کند.

همدلی و همزبانی زمانی در کشور محقق می شود که آن را نه فقط از بعد داخلی بلکه از منظر سیاسی و تعاملات و روابط بین المللی و جهانی نیز بنگریم چنانکه یگانگی و هم افزایی دولت و ملت با دیگر دستگاه های سیاسی و احزاب، مردم و نهادهای مدنی به عنوان سه ضلع مثلث وحدت ملی موجب می شود چشم انداز بین المللی و جهانی کشور نه پاره پاره و کمرنگ بلکه پاینده و محکم دیده شود و همین پیوند و یکپارچگی، اقتدار کشور در سطوح ملی، بین المللی و جهانی است.

*از:فاطمه دوله (گروه پژوهش و تحلیل خبری)